

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Ing. Zuzana Straka Piecuchová
Venuša Majzúnová

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

Pojmom migrujúce osoby označujeme všetky osoby, ktoré sa pohybujú medzi rôznymi krajinami za účelom hľadania si zamestnania, výkonu činnosti ako zamestnanec, výkonu samostatne zárobkovej činnosti, štúdia, cestovania a pod.

Tieto osoby majú v rôznych situáciách rôzne práva a povinnosti. Tieto sa odvíjajú od toho, medzi akými krajinami dotknuté osoby migrujú, či ide o členské štáty EÚ (zahrnuje štáty EÚ, EHP a Švajčiarsko aj Spojené kráľovstvo), alebo o tzv. tretie krajiny.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Právny rámec:

Zákon 580/2004 o zdravotnom poistení

Nariadenie EP a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení neskorších noviel (Základné Nariadenie)

Nariadenie EP a Rady č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia EP a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení neskorších noviel (Vykonávacie Nariadenie)

Nariadenia majú prednosť a sú nadradené národnej legislatíve.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Vznik verejného zdravotného poistenia na území SR osôb bez trvalého pobytu v SR

Osoby bez trvalého pobytu v SR - §3 ods.3 písm. a):

„Verejne zdravotne poistená je aj fyzická osoba, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a

...

vykonáva u zamestnávateľa, ktorý má sídlo alebo stálu prevádzkareň na území Slovenskej republiky alebo je organizačnou zložkou podniku zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky, zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. a) dohodnutú s mesačným príjmom z tejto činnosti najmenej v sume určenej osobitným predpisom...“.

ZAMESTNANEC

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Činnosť zamestnanca môže osoba vykonávať na základe:

Pracovnej zmluvy

Dohody o vykonaní práce (najviac 350 hod/rok)

Dohody o pracovnej činnosti (najviac 10 hod/týždenne)

Ak je zamestnanec odmeňovaný hodinovou mzdou, je potrebné z tejto mzdy určiť sumu, ktorá sa má porovnať so sumou 623 eur (pre rok 2021). V súlade s § 2 ods. 2 zákona o minimálnej mzde suma minimálnej mzdy za každú hodinu odpracovanú zamestnancom predstavuje 1/174 zo sumy mesačnej minimálnej mzdy.

Prepočet sa pri použití § 2 ods. 2 zákona o minimálnej mzde vykoná nasledovne:

hodinová mzda x 174 x hodnota úväzku

Pr.

osoba odmeňovaná hodinovou mzdou 6,00 eur, polovičný pracovný úväzok:

$6,00 \times 174 \times 0,5 = 522 \text{ eur} < 623 \text{ eur}$

VŠEOŠECNÁ ZDRAVOTNÁ POIŠŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Vznik verejného zdravotného poistenia na území SR osôb bez trvalého pobytu v SR

Osoby bez trvalého pobytu v SR - §3 ods.3 písm. b):

„Verejne zdravotne poistená je aj fyzická osoba, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a

...

vykonáva alebo má oprávnenie vykonávať na území Slovenskej republiky samostatnú zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3...“.

SZČO

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Vznik verejného zdravotného poistenia na území SR osôb bez trvalého pobytu v SR

Osoby bez trvalého pobytu v SR - §3 ods.3 písm. d):

„Verejne zdravotne poistená je aj fyzická osoba, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a

...

je študent z iného členského štátu alebo zahraničný študent študujúci na škole v Slovenskej republike na základe medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo žiak alebo študent, ktorý je Slovákom žijúcim v zahraničí a zároveň študuje na škole v Slovenskej republike“.

**ŠTUDENT
ŽIAK**

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

Vznik verejného zdravotného poistenia na území SR osôb bez trvalého pobytu v SR

Osoby bez trvalého pobytu v SR - §3 ods.3 písm. i) a j):

„Verejne zdravotne poistená je aj fyzická osoba, ktorá nemá trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a

...

je nezaopatrený rodinný príslušník, ktorého za takého považujú právne predpisy členského štátu jeho bydliska“.

alebo

je nezaopatrené dieťa podľa § 11 ods. 7 písm. a) do dovŕšenia 18 roku veku s povolením na pobyt na území Slovenskej republiky, alebo ktorého pobyt na území Slovenskej republiky je oprávnený podľa osobitného zákona, ktoré má verejne zdravotne poisteného na území Slovenskej republiky aspoň jedného zákonného zástupcu alebo fyzickú osobu, ktorej bolo zverené do starostlivosti na základe rozhodnutia súdu“.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

**RODINNÝ
PRÍSLUŠNÍK**

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Osoby vykonávajúce činnosť zamestnanca, SZČO (napr. poradcovia, experti, umelci...) v členskom štáte EÚ podliehajú právnym predpisom tohto členského štátu (Základné nariadenie čl.11(3) a).

V prípade výkonu činnosti ako zamestnanec, alebo SZČO je to štát skutočného výkonu činnosti – lex loci laboris (bez ohľadu na bydlisko, sídlo zamestnávateľa, štát vydania oprávnenia...).

Pozor!

Ak osoba na základe vykonávanej činnosti podlieha právnym predpisom niektorého z členských štátov, neznamená to, že má v tomto štáte vždy aj právo na vstup do systému verejného zdravotného poistenia.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Takmer rovnaké podmienky, ako osoby prichádzajúce z iného členského štátu, pre vstup do systému verejného zdravotného poistenia v SR, majú aj osoby prichádzajúce z tretích krajín.

Rozdiel v posúdení týchto dvoch skupín je v prípade zotrvania v systéme verejného zdravotného poistenia a jeho následného zániku.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Osobe bez trvalého pobytu v SR prichádzajúcej z iného členského štátu nezanikne verejné zdravotné poistenie, ak po ukončení zamestnania, alebo vykonávania samostatne zárobkovej činnosti prijíma zo systému sociálneho zabezpečenia SR peňažnú dávku v chorobe, alebo materstve, prípadne ak prijíma peňažnú dávku v nezamestnanosti.

ZN 11(2)

„Na účely tejto hlavy osoby, ktoré prijímajú peňažné dávky na základe ich činnosti ako zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činnej osoby, alebo ako dôsledok tejto činnosti, sa považujú za osoby, ktoré vykonávajú túto činnosť...“.

Uvedené neplatí pre osoby bez trvalého pobytu v SR prichádzajúce z tretích krajín.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

ZDRAVOTNÉ POISTENIE MIGRUJÚCICH OSÔB

Vznik verejného zdravotného poistenia na území SR – doklady potrebné k vzniku verejného zdravotného poistenia v SR

- ❖ Prihláška poistenca
- ❖ Identifikačný doklad/pas, prípadne doklad vydaný cudzineckou políciou SR
- ❖ Pracovná zmluva – dátum vzniku pracovného pomeru, miesto výkonu pracovnej činnosti, mesačná mzda
- ❖ Doklad na základe ktorého je vykonávaná samostatne zárobková činnosť, prípadne objednávka na zákazku, zhotovenie diela a pod.
- ❖ Potvrdenie zo školy, že daná osoba študuje na základe takej medzinárodnej zmluvy, ktorá umožňuje vstup do systému verejného zdravotného poistenia v SR.

VŠEOŠECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

VÝNIMKA Z PRAVIDLA LEX LOCI LABORIS

1

Vyslaný zamestnanec/SZČO

Zostáva podliehať legislatíve vysielajúceho štátu, nie štátu v mieste výkonu činnosti, ak spĺňa podmienky:

- ❖ musí mať PD A1, SED A003 - v SR vydáva SP
- ❖ doba vyslania maximálne 24 mesiacov
- ❖ musí vykonávať konkrétnu, predom stanovenú činnosť
- ❖ nemôže nahrádzať iného pracovníka, ktorý už danú činnosť vykonával

2

Osoba vykonávajúca činnosť zamestnanca, alebo SZČO vo viacerých členských štátoch

- ❖ Žiada o určenie uplatniteľných právnych predpisov inštitúciu sociálneho zabezpečenia v štáte bydliska, v SR je to SP
- ❖ Uplatniteľnú legislatívu deklaruje formulárom PD A1
- ❖ Odvody sú realizované v zmysle určenej uplatniteľnej legislatívy

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

VYSIELANIE DO INÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ

ZN 12

1. Osoba, ktorá vykonáva činnosť ako zamestnanec v členskom štáte v mene zamestnávateľa, ktorá zvyčajne tam vykonáva svoju činnosť a ktorá je svojim zamestnávateľom vyslaná do iného členského štátu, aby tam vykonávala prácu v mene zamestnávateľa, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto práce nepresahuje 24 mesiacov a ak daná osoba tam nie je vyslaná, aby nahradila inú osobu.

2. Osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte a ktorá chodíva do iného členského štátu vykonávať podobnú činnosť, naďalej podlieha právnym predpisom prvého členského štátu za predpokladu, že očakávané trvanie takejto činnosti nepresahuje 24 mesiacov.

VŠEOŠECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

VYSIELANIE DO INÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ

Príklady vyslaných zamestnancov:

- ❖ letecký personál, vodiči medzinárodnej dopravy...*
- ❖ vyslaní pracovníci*- musia spĺňať stanovené podmienky

Pri pobyte mimo štát poistenia majú nárok na potrebnú zdravotnú starostlivosť:

EPZP – európsky preukaz zdravotného poistenia

Náhradný certifikát k EPZP vydaný príslušnou ZP

*E101/PD A1, SED A003 vydaný v SR Sociálnou poisťovňou

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

SÚBEH VYKONÁVANÝCH ČINNOSTÍ VO VIACERÝCH ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

Osoby, ktoré vykonávajú činnosť vo viacerých členských štátoch, žiadajú o vydanie PD A1 inštitúciu sociálneho zabezpečenia v štáte bydliska.

Len táto inštitúcia má právo určiť, aké právne predpisy sa na dotknutú osobu budú vzťahovať.

Aké typy súbehov poznáme:

- ❖ Vykonávanie činnosti ako zamestnanec v dvoch, alebo viacerých členských štátoch,
- ❖ Vykonávanie činnosti SZČO v dvoch, alebo viacerých členských štátoch,
- ❖ Vykonávanie činnosti ako zamestnanec a ako SZČO v rôznych krajinách.

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

Zánik verejného zdravotného poistenia v SR

Pri zániku verejného zdravotného poistenia rozlišujeme či ide o osobu s trvalým pobytom v SR, resp. bez trvalého pobytu v SR, či je osoba posudzovaná vo vzťahu k členským štátom EÚ, resp. vo vzťahu k tretím krajinám.

Osobám s trvalým pobytom v SR (alebo bydliskom v SR) zaniká verejné zdravotné poistenie:

- a) vo vzťahu k členským štátom EÚ – podliehaním legislatíve iného členského štátu z dôvodu: vykonávania činnosti ako zamestnanec/SZČO v tomto členskom štáte (platí aj pre súbehy činností), vznikom statusu nezaopatrený rodinný príslušník (ak sa bydlisko osoby nachádza v SR), presunom bydliska do iného členského štátu.
- b) vo vzťahu k tretím krajinám - §3 ods.2 písm. a) – c)
- c) zánikom trvalého pobytu v SR – ak osoba nie je osobou podľa §3 ods.3, alebo 4

Osobám bez trvalého pobytu v SR zaniká verejné zdravotné poistenie:

- a) vo vzťahu k členským štátom EÚ – osoba prestala podliehať legislatíve SR (nie je zamestnaná v SR, resp. nesplňuje podmienku §3 ods.3 a), nevykonáva činnosť SZČO v SR, bola jej určená uplatniteľná legislatíva iného členského štátu, inštitúcia v mieste bydliska ju nepovažuje za nezaopatreného rodinného príslušníka.
- b) vo vzťahu k tretím krajinám – osoba prestala spĺňať niektorú z podmienok uvedených v §3 ods.3

Zánik verejného zdravotného poistenia v SR

Zánik verejného zdravotného poistenia na území SR – doklady potrebné k zániku verejného zdravotného poistenia v SR

- ❖ Odhláška poistenca
- ❖ Doklad o ukončení pracovného pomeru, doklad o ukončení vykonávania SZČ, doklad o ukončení štúdia
- ❖ Vo vzťahu k členským štátom EÚ – formulár PD A1 s určenou uplatniteľnou legislatívou iného členského štátu ako SR, stanovisko inštitúcie sociálneho zabezpečenia o podliehanie legislatíve iného členského štátu ako je SR
- ❖ Doklad potvrdzujúci vykonávanie činnosti ako zamestnanec/SZČO v inom členskom štáte

Osobám bez trvalého pobytu v SR dochádza k zániku verejného zdravotného poistenia aj na základe zaslaného oznámenia o zamestnancoch – oznámenie ukončenie pracovného pomeru, neplatené voľno.

Vydané preukazy poistenca sa zdravotným poisťovňami nevracajú, nie je však možné ich po zániku verejného zdravotného poistenia v SR používať.

Ďakujem za pozornosť!

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÁ POISŤOVŇA

